

Door te werken aan een gezondheidsbeleid stimuleren en ondersteunen basisscholen hun leerlingen bij het kiezen voor een gezonde levensstijl. Ook aandacht voor alcohol- en andere drugpreventie maakt deel uit van een integraal gezondheidsbeleid. Dat alcohol- en andere drugpreventie vorm krijgt door te werken aan welbevinden, sociale vaardigheden en attitudevorming, staat niet ter discussie. De vraag naar de zinvolheid van themaspecifiek werken, en vooral de vraag rond welke thema's dan, stelt zich echter wel.

Do: werken rond alcohol en gamen

Idealiter werk je met kinderen pas rond een middel als het zich in hun leefwereld bevindt. De leerlijn tabak, alcohol en drugs geeft een indicatie op welk moment je best rond welk middel werkt. We raden aan om in het kleuteronderwijs en in de eerste 2 graden van het lager onderwijs te werken rond sociale vaardigheden. Met kinderen in de derde graad kan gewerkt worden rond de thema's alcohol en gamen.

Met LOL zonder alcohol willen we basisscholen stimuleren om rond alcohol te werken bij kinderen 3de graad lager onderwijs. Uitstellen van de beginleeftijd is een cruciale doelstelling van preventie. Want hoe jonger men begint te gebruiken, hoe groter de kans op problematisch gebruik op latere leeftijd. Voor alcohol weten we dat 13% van de Vlaamse kinderen vóór de leeftijd van twaalf jaar reeds alcohol gedronken heeft. Onderzoek rond de impact van alcohol op de ontwikkeling van kinderen en jongeren, recent vooral ook op de hersenontwikkeling, versterkt onze keuze.

Met Vlucht naar Avatar stimuleren we basisscholen om hun leerlingen in de laatste graad verantwoordelijk te leren omgaan met gamen. Cijfers wijzen uit dat een groot aantal van deze leerlingen gamet. Door hierrond te werken willen we de kennis, inzichten en vaardigheden van leerlingen versterken om dit op een verantwoordelijke manier te doen.

Don't: praten over illegale drugs in de klas

Voor een project rond illegale drugs in het lager onderwijs kiezen we, op basis van gebruikscijfers en onderzoek, bewust niet. Illegale drugs bevinden zich meestal nog niet in de leefwereld van de kinderen. Bovendien is de kans dat kinderen vóór ze 12 worden in de verleiding komen om illegale drugs te gebruiken, erg klein. Bovendien is er het risico op een contraproductief effect: het uitlokken van nieuwsgierigheid. Een overzicht van onderzoeksresultaten:

- "Niet doen: Klassikaal voorlichting aan leerlingen, spreekbeurten over middelen, inzetten politie, het gebruiken van een waarschuwende benadering, het inzetten van ervaringsdeskundigen."
Richtlijnen verslavingspreventie binnen het onderwijs. Trimbos (2017)
- "Available evidence indicates, that the following characteristics are associated with no or negative prevention outcomes during middle childhood: Using non-interactive methods, such as lecturing, as main delivery method, providing information on specific substances, including fear arousal."
UNODC - International Standards on Drug Use Prevention (2015)

- “Drugspreventieprogramma’s die enkel productinformatie over drugs meegeven, moeten worden vermeden. Het probleem is niet alleen dat ze niet werken, maar dat ze net op de nieuwsgierigheid van de jongeren inspelen. Jongeren die nog nooit met drugs in contact gekomen zijn, raken geïnteresseerd in de producten.”
Gregor Burkhardt, wetenschappelijk manager van het European Monitoring Center on Drugs and Drugaddiction (EMCDDA) – Drugpreventie-conferentie Rome, 17 november 2009
- “Experience suggests that providing drug information alone can increase curiosity and subsequently experimentation.”
Life skills-based training for drug use prevention: training manual. UNICEF
- “Effective drug abuse prevention programs recognize that children and adolescents are more interested in concrete information, and here and now experience, than they are in information about possibilities in the distant future. Extensive information about the types and effects of drugs is not necessary, and may be counterproductive.”
Dusenbury, Linda, & Falco, Mathea (1995). Eleven components of effective drug abuse prevention curricula . Journal of School Health, 65, 420-424
- “Some parents and school officials may be concerned that exposing preadolescents to drug programming may have an iatrogenic effect, and stimulate their interest in and curiosity about substance use. This concern may be warranted.... (by different recent evaluations).”
Hopfer, S., Davis, D., Kam, J.A., Shin, Y., Elek, E., & Hecht, M.L. (2010). A review of elementary school-based substance use prevention programs : identifying program attributes. Journal of Drug Education, 40, 1, 11-36
- “Program content should be based on the drug use experience of the students...”
Mcbride N. ‘The evidence base for school drug education interventions’ in Stockwell, T. (ed). (2005). Preventing harmful substance use: the evidence base for policy and practice
- “Het verstrekken van een beperkte hoeveelheid informatie over drugs is een effectief element van preventie maar moet relevant zijn met het oog op de sociale realiteit van jonge mensen (Hansen, 1992 ; Dusenbury en Falco, 1995; Paglia en Room, 1999; Tobler et al., 2000; Tobler, 2001).”
Stand van de drugproblematiek in de EU en Noorwegen. Jaarverslag 2003. EMCDDA
- “De aangeboden communicatie moet aansluiten bij de belevingswereld van de jongere.”
N. van Geelen (et al). (2001). Virtueel genieten. Communiceren met jongeren over genotmiddelen.

Colofon

Redactie: VAD

Lay-out: Greet Van Holsbeeck, VAD

V.U.: P. Van Deun, Vanderlindenstraat 15, 1030 Brussel

© 2017

VAD, Vanderlindenstraat 15, 1030 Brussel

T 02 423 03 33 | F 02 423 03 34 | vad@vad.be | www.vad.be

